СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 16. Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 21. січня, 1930. VOL. XXXVIII. No. 16. Jersey City, N. J., Tuesday, January 21, 1930. THREE CENTS.

ЛЕТУНСЬКІ КАТАСТРОФИ

16 ПОДОРОЖНИХ ЗГОРІЛО З ЛІТАКОМ У ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, А ТРИ ОСОБИ ЗГИНУЛИ В ФЛОРИДІ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, 20 січня. — З літаком „Рейс Спешел", який належав до „Тренсконтинентел Ейр Тренспорт — Медокс Лайнс", сталася нещаслива пригода. Попсувалася машина й він злетів нагло на беріг моря між Сен Дієго й Лос Енджелесом. Літак зарився у землю з великою силою, а це спричинило катастрофу. Наслідком експльозії вибух огонь, у якім згоріло 14 подорожних і 2 летунів. Тіла витягнули тоді, як охолодили розпечену бляху розбитого літака. Нещасних жертв катастрофи годі було навіть розпізнати, бо так були здеформовані вогнем.

ПАМ БІЧ (Флорида), 20 січня. — У води озера „Лейк Ворт" впав літак, наслідком чого згинуло три особи, а дві зістали смертельно побиті.

КОЦАЙ ПЕРЕДУЄ.

НЮ ЙОРК, 20 січня. — Юрій Коцай, Українець, нюйорський студент, капітан пливацької Роджерської дружини і побідник на Олімпійських ігрищах, стоїть тепер на першім місці у пливацьких змаганнях, влаштованих з рамени Інтерколіджієйт Свиминг Есосієйшен.

ВЕРНУВ З ДОВГОЇ ДОРОГИ.

ЛИТЛ АМЕРИКА (Антарктика), 20 січня.—До постою полярного дослідника Бирда повернув геольогічний дослідник д-р Лоренс Гуд, котрий відбув тримісячну екскурзію довкола полудневого бігуна, перейшовши яких 1,500 миль.

ЗАБИТО ПРОГИБІЦІЙНИХ АГЕНТІВ.

ДОРЕН КАЖЕ, ЩО ПРИЧИНОЮ СМЕРТИ Є МОКРІ, КОТРІ АТАКУЮТЬ ПРОГИБІЦІЮ І ДОДАЮТЬ ОХОТИ ЗЛОЧИННИМ ТИПАМ ДО ОПОРУ.

ВАШИНГТОН, 20 січня. — Прогибіційний комішенер д-р Джеймс Дорен виявив свій жаль з приводу трагічної смерти двох прогибіційних агентів, Патерсона й Монкюра, котрих забив у Вест Пам Біч бутлеґер Джордж Мур, коли агенти прийшли переводити в його хаті ревізію. Дорен подає, що він уже має всі потрібні інформації. Агенти мали дозвіл на переведення ревізії й знали, що бутлеґер закупив 12 кварт горівки. Дотого в Мура переводжено вже не одну ревізію. І караню його вже рівнож за торговлю алькоголем.

Дорен каже, що не булоб цеї події, якби не було атак на прогибіційних агентів. Мокрі винні смерти погибших у Флориді агентів.

ПИЯНСТВУЮТЬ ЩЕ БІЛЬШЕ ЯК БУВАЛО.

ОЛБАНІ, 20 січня. — Прогибіція не спиняє людей від пиянствування. Це пізнати між иншим і по карах, які накладає стейт на тих, що їздять автомобілями.

В 1925 році відобрано ізза пиянства 1,561 особам дозвіл на кермовання автомобілями. Число тих осіб дійшло в 1928 році до 2,560.

СІМ БІЛІОНІВ НА ПУБЛИЧНІ БУДОВИ.

ВАШИНГТОН, 19 січня. — Секретар Леймонт подає, що на підставі зголошень можна твердити, що на публичну розбудову з рамени стейтів і федерального уряду призначено коло 7 білionів долярів.

ЕКСПЛЬОЗІЯ В МАЙНІ.

БЕКЛЕЙ (Вест Вірджінія), 20 січня. — Наслідком вибуху в майну ч. 1 в Лилбрук згинуло 8 майнерів. Чотирох важко покалічених відвезено до шпиталю.

СУХІ НАСТРОЄНІ БОЙОВО.

ДІТРОЙТ, 20 січня. — Сенатор Шеперд запевнив конвенцію Протисалунової Ліги, що сухі в конґресі готові до боротьби за прогибіцію. Делегати конвенції рішили зібрати спеціяльний фонд, щоби при виборах повалити мокрих кандидатів. Крім того заповіли, що готуються до виконання бойової програми в обороні прогибіції, й то такої, про яку нікому не снилося.

РЕСТАВРАТОР СТАРОЇ ДАТИ.

НЕ ХОТІВ СТАТИ ПРОГИБІЦІЙНИМ АДМІНІСТРАТОРОМ, БО БУВ ЛЬОЯЛЬНИЙ СУПРОТИ СВОЇХ ГОСТЕЙ І СВОГО ФАХУ.

ЕТЛЕНТИК СИТІ, 20 січня. — Тут помер на запалення легенів Джеймс Чорчіл, відомий реставратор з нюйорського Бродвею, але зперед прогибіційних часів. Чорчіл гордився своїм ресторaном, який міг помістити 1,400 гостей і був завжди переповнений. Розповідав, що він не удержував у ресторані „господинь", але держав 30 молодих хлопців, щоби танцювали підчас лончу з тими панями, які приходять без товариства. Між тими хлопцями був і пізніший фільмовий артист Рудольф Валентіно.

Коли заведено прогибіцію, Чорчіл не хотів вести бизнесу й продав його Китайцям, котрі перемінили його на „Чап-Су". Бувший президент Гардинг запропонував Чорчілеви становище прогибіційного адміністратора в Ню Йорку, але він не хотів приняти уряду. Казав, що він ціле життя продавав алькоголь і на нім робив бизнес, а дотого знає забагато людей, що пють далі, тож годі йому бути тепер прогибіційним агентом і нельояльним супроти своїх бувших гостей.

ВИКУПЛЮЮТЬ ЗЕМЛЮ В ПАЛЕСТИНІ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, 20 січня. — Крім тих міліонів, які рішили зібрати Жиди як звичайну річну допомогу Жидам Східної Европи й Палестини, зобовязали себе вони ще до надпрограмової жертви в сумі $500,000, призначеної спеціяльно на викуп землі в Палестині з рук Арабів з призначенням під жидівську кольонізацію для бідних Жидів.

ЗАГОВІР НА ЖИТТЯ СТАЛІНА.

Московське політичне управління (ГПУ) викрило заговір на життя Сталіна, який плянували деякі урядовці політичного управління, котрі були приділені до охоронної служби в Кремлю. Провідники заговору, Державбашев і Крогалов, хотіли вбити Сталіна, а опісля проголосити диктатором одного з провідників правої опозиції. Заговір викрили завдяки зраді одного з заговірників. Всіх заговірників Г. П. У. арештувано і розстріляно. П. У. арештувало і розстріляно.

ВЕЛИКИЙ ВЛОМ У БОРИСЛАВІ.

З Борислава доносять про великий влом до канцелярії фірми Кон при вул. Дрогобицькій. Взломники розбили огнетревалу касу, звідкіля на шкоду згаданої фірми забрали готівкою 1,000 амер. долярів і 10,000 зл. За вломниками загинув слід, поліція шукає.

ВБИВСТВА.

Дня 2. грудня найшли середполя І. Рябічука з Литовижи, Грибовецької ґміни, коло Володимира, постріляного трома кулями. Рябічук ішов до Сокаля на ярмарок. Підозріння впало на його жінку і її арештовано. — В селі Мовників коло Володимира побилися на весіллю хлопці. По весіллю двох парубчаків зарізали ножами третього парубчака. Самі втекли.

МАЙОР УРБАНОВИЧ ЗАСУДЖЕНИЙ НА 3 РОКИ.

Дня 16. грудня закінчилась у Львові розправа проти майора Урбановича, обвинуваченого в цьому, що за хабарі увільнював новобранців від військової служби. Військовий суд засудив майора Урбановича на три роки тяжкої вязниці та видалення з війська, що потягає за собою утрату офіцирського степеня. Суд признав, що майор Урбанович увільнив безправно 22 новобранців. Як обтяжуючу обставину приняв суд, що шурин обвинуваченого, д-р Левін, відмовився зізнавати і тимсамим не потвердив оборони обвинуваченого, начеб закwестіоновані доляри походили від шурина. Засуджений не приняв присуду. Його оборонець зголосив відклик.

ПРОПАВ БУВШИЙ РАДНИК РАДЯНСЬКОГО ПОСОЛЬСТВА.

З Берліна прийшла вістка, що в загадочний спосіб пропав бувший радник радянського посольства, Павлуновський-Сумароков. Здогадуються, що його вбили агенти ДПУ. Проти Павлуновського та бувшого царського слідчого судді для справ надзвичайної ваги в Варшаві, Орлова, мала відбутися небаром розправа перед апеляційним судом у Берліні. Оба обвинувачені в фальшуванні большевицьких політичних документів і намагання продати їх американському журналістові Кніке-Брокерові, якого донесення спричинило процес. Орлов і Павлуновський відкликалися до апеляційного суду, доказували, що вони невинні та що Кніке-Брокер відіграв у цілій справі ролю большевицького провокатора. Тому, що Павлуновський пропав, розправа відбудеться лише проти Орлова.

НА РАДЯНЩИНІ ЗАБОРОНЕНО БИТИ В ДЗВОНИ В РІЗДВЯНУ НІЧ.

В Києві зачинено Печерську Лавру й передано її комуністичним клюбам. Рівночасно видано заборону дзвонити в церквах і костелах по всій Радянщині на протязі Свят. Хтоб цеї заборони не держався, буде засуджений за контрреволюцію.

СПОГАДИ КЛЕМАНСО.

Безпосередно після смерти Клемансо почали появлятись у французькій і закордонній пресі сумніви про автентичність спогадів, які залишив „Старий Тигр".

У звязку з цею справою кількох визначних французьких учених оголосили в останніх днях спільну заяву, в якій стверджують, що спогади Клемансо п. н. „Величність і недоля перемоги" написані „Старим Тигром" та були зовсім викінчені перед його смертю. Залишилося ще зробити останню ревізію, яку Клемансо доручив своїй дочці п. Жакмер.

БІЙКА В ВОЛОСЬКІЙ ЦЕРКВІ.

В неділю, 15 грудня м. р., по скінченню богослуження в год. 9. рано хор почав співати „Боже великий, єдиний". У відповідь на це кацапська молодіж, яка стояла в притворі храму, заздалегідь приготовлена до бійки, кинулася з палицями на українську молодіж, що прийшла до церкви помолитися. Вивязалася бійка, підчас якої виломано частину крісел і лавок та повибивано церковні шиби. Кілька ранених осіб перевезла каритка швидкої допомоги до лічниці. Поліція увійшла до церкви та приарештувала чотирох мущин: Павла Рака, абс. Академ. Експорт.; Дмитра Новосада, студента фільос.; Володимира Колодія, студ. техніки, та Василя Чермака, робітника. Їх перевезено до Слідчого Відділу.

„ПЕРЕЗЛИВІ ОБЯВИ"

Під таким заголовком „Ілюстрований Курєр Цодзенни" містить статтю, в якій твердить, що напад на польську стежу під Білою Підляською та стріляннина до польського літака є ділом УВО. Редакція того часопису бачить грізне явище у тім факті, що українські саботажисти протягом двох днів двічі виконували напади на польське військо і то при помочі ручних гранат та скорострілів (?). Біля тої статті поміщено в цій газеті письмо, яке дістала Головна Управа Т-ва „Школи Людової" від якоїсь „Української Команди ім. Богуна в Станиславові". Це письмо має печатку зі знаком Тризуба, а зміст його письма такий: „Згідно з розпорядком Українського Військового Генерального Штабу в Києві (?) жадаємо, щоби Т-во „Школи Людової" зліквідувало всі польські школи на українській території, а як ні, то, ляцька, бандо, йди за Сян!" Це письмо має дуже несерйозний характер і ніхто не повірить, що його могли писати грамотні Українці; але ця анонімна погроза вистарчає „Ілюстрованому Курєрові Цодзенному", щоби ві трубів на алярм, та звертає увагу всего польського народу на небезпечний обяв.

СОЛОТВИНА БУДЕ МІСТОМ.

На підставі розпорядку польського міністерства внутрішніх справ до сільської громади Солотвина буде примінений закон із 11-го серпня 1923-го р. про тимчасове урегульовання комунальних фінансів міських громад і тому з днем 1-го січня Солотвина буде зачислена до міст і викреслена з сільських громад.

ОПИР З ДІСЕЛЬДОРФУ У СТАНИСЛАВОВІ!

Мабуть ніхто не є таким популярним як несамовитий опир з Дісельдорфу. Ходять чутки, що його вже арештовано в Німеччині, відтак в Чехах, а на днях в Станиславові зникло дві дівчинки. Публична опінія записала це на рахунок опира з Дісельдорфу й у виході всіх жіночих шкіл родичі ждуть на своїх дітей, зі страху перед несамовитим опиром.

НАЙЛІПША МАШИНІСТКА.

У Франції є панна Діпні, котра на недавно відбутім конґресі установила рекорд скорости письма. Своїми пальчиками вибила вона 81 слів на мінуту.

ВІСІМ ЛІТ У КОМІРЦІ.

Стрийська поліція поставила перед суд урядовця маґістрату І. В., якому доказано, що він перед 8 роками замкнув свою жінку до маленької комірки і так замкнену держав її досі, даючи їй тільки їжу та убрання і позбавивши всякої свободи. Протягом цих 8 літ цей урядовець мав собі іншу жінку, Христину К. Обвинувачений боронится тим, що його перша жінка була умово хора і він мусів її замкнути, бо інакше вона була небезпечна для його життя. Тепер ця жінка, просидівши 8 літ у комірці, випущена на волю і віддана лікарській опіці.

ПОЛЬСЬКА „СПРАВЕДЛИВІСТЬ".

У польській львівській пресі появилась небуденна заява редакторів львівського „бруково-ревеляційного" тижневика „Справедливість" такого змісту:

„З огляду на осудження, з яким зустрілась наша дотеперішня діяльність через „Синдикат Польських Денників" у Львові й через поважну прилюдну опінію, висловлюємо щирий жаль і покаяння з тієї причини, що редаговаий і видаваний нами тижневик під назвою „Справедливість" нарушував честь приватних осіб і їх родин; прохаємо вибачення всіх покривджених наслідком атак у „Справедливости"; обіцюємо якнайсвятіще, що на майбутнє не будемо порушувати ніяких особистих справ ані родинних і що будемо старатись працювати надалі без кривди для когонебудь. Казимір Кіиковський, д-р Натан Гонігман".

Супроти такого щирого й прилюдного навернення покаяних грішників ніхто нині не має права тикати совісти вище підписаних. Зате неодин поставить собі таке питання: про щож та „Справедливість" досі здобувала читачів виключно брудами з чужого приватного життя — буде тепер писати? Вона є тепер у ситуації пральні, яка заявляє, що від нині не хоче прати чужих приватних брудів.

ЗАНЕПОКОЄННЯ БАЛКАНСЬКИХ ДЕРЖАВ

ПРИХІД У ЧОРНЕ МОРЕ ДВОХ РАДЯНСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ КОРАБЛІВ ВИКЛИКАВ ПРОТЕСТ ЗІ СТОРОНИ РУМУНІЇ ТА ГРЕЦІЇ.

ВІДЕНЬ (Австрія), 20. січня. — Хоч радянський уряд говорить, що панцирник „Паріжская Комуна" та кружляк „Профінтерн" прийшли до Чорного моря лише для направи, всеж це викликало велике занепокоєння серед балканських держав. Греція в цьому вбачає підкреслення особливої російсько-турецької дружби, котра є великою загрозою для Греції. Вона готується протестувати перед великими державами проти проходу російських воєнних кораблів через проливи. На думку Греції в цю справу повинні вмішатися всі держави, які підписали Локарнський договір.

Румунія буде домагатися, щоби лондонська конференція по морському обеззброєнню обговорила справу порушення Росією правил проходу воєнних кораблів через проливи, які знаходяться під контролею міжнародньої комісії. Балканські держави думають, що тепер Англія повинна звернути особливу увагу на те, що Росія користується проливами, не рахуючися з ухвалами та постановами европейських держав.

ГАЗЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ЗАКІНЧУЄТЬСЯ.

ГАГА (Голяндія), 20. січня. — На сьогодня в 11. годині призначено підписання всіми учасниками газької конференції протоколів рішень конференції. Мають бути підписані 26 ріжних документів у справі остаточного врегульовання не лише німецьких репарацій, але всіх повоєнних боргів та зобовязань ріжних великих і малих европейських держав.

РОСІЯ ОБРАЖЕНА.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПРЕСА ВИСТУПАЄ ПРОТИ ЛОНДОНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ. ЗБІЛЬШАТЬ КОМУНІСТИЧНУ ПРОПАГАНДУ ПРОТИ „ІМПЕРІЯЛІЗМУ".

МОСКВА (СССР), 20. січня. — Урядова газета „Ізвєстія" називає ухвали газької конференції скріпленням Версальського миру. На думку газети праця газької репараційної конференції веде не до замирення, а до війни, бо вона полишає і далі версальський мир базою міжнародньої політики. На думку большевиків Франція в Газі вела на поводі Англію, Америку та инші держави на свою користь.

Що торкається морської конференції у Лондоні, то газета також ставиться до неї критично й вважає, що там відограється комедія, в якій кожна держава старатиметься як найбільше забезпечити інтереси свого імперіялізму. Видно, що Росія почувається ображеною, бо її не запрошено на цю конференцію. Газета говорить, що тепер комуністична партія повинна збільшити по всьому світу свою пропаганду проти макіявельського імперіялізму великих держав.

ЗНОВУ ВОЮЮТЬ.

НАНКІН (Китай), 20. січня. — Між Пуковом та Пеґпу на залізниці Тяндзін-Пуков знову завязалися бої між урядовими військами та військами повстанського генерала Ші-Ю-Шана. Він є командантом дивізії військ, що в початку грудня минулого року збунтувалася в Пукові проти уряду.

БУНТАРІ ВБИЛИ 14 ЛЮДЕЙ.

ЙОГАНЕНСБУРҐ (Південна Африка), 20. січня. — Знову прийшло до заворушень у Кровських майнах. Африканці-тубильці, узброївшись ножами, колами, цеглою й камінями, напали на адміністрацію та Европейців, що перебували в майнах. У наслідок бійки вбито 14 людей і багато тяжко покалічено.

Повстання виникло під впливом пропаганди секретної організації, яка післала своїх агітаторів з Пондоланда. Поліція й жандармерія привернули спокій, арештувавши кількох найбільше активних ворохобників.

ЩЕ ОДНА ВІЙСЬКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ.

ВІДЕНЬ (Австрія), 20 січня. — Поруч з бойовими дружинами фашистів та соціялістів тепер почала організуватися ще третя бойова організація, таксамо на воєнний зразок. Селяне вирішили на спеціяльному зїзді створити свою власну військову організацію для оборони свого майна, своїх прав та конституції держави.

Повстання нової організації може значно підорвати сили фашистівської „Гаймвери", до якої входить багато молодих фармерів. Лідером нової організації є міністер внутрішніх справ Шумей, якого недавно викинули з „Гаймвери".

ЕПИСКОП ПІЙМАВ ЗЛОДІЯ.

БУКАРЕШТ (Румунія), 20 січня. — Не зважаючи на свій старий вік (має більш як 60 років) і апостольську святість, епископ Маєр спіймав злодія, стрілявши в нього з револьвера. Епископ їхав возом і побачив над дорогою дівчину з пробитою головою, яку ограбив злодій, що тікав в поле геть від дороги. Епископ велів візникові звернути на поле та гнатися за злодієм.

Потім сам зіскочив з воза й погнався по полю, стріляючи в злодія, якого зрештою догнав і затримав. Злодієм був молодий циган, котрого давно пошукують за багато злочинів.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery, Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БОРОТЬБА ЗА ВИЗВОЛЕННЯ МАЄ ОБОВЯЗКИ

Між проявами суспільного життя в Америці, які загально вважають скандалом і пятном на добрій славі краю, є лінчі Муринів. Коли в котрому з південних стейтів Америки впаде підозріння на Мурина, що він убив або покалічив білого чоловіка, знасилував або пробував знасилувати білу женщину, його не ставлять на суд за злочин, не розглядають основ закиду та не вимірюють йому кару, але поривають його приватні люди та без суду вбивають, часто серед мук.

Від довшого часу розумна частина американського громадянства вказувала своїм співгорожанам, що сього рода поступовання не лицює з ніякою правно поставленою й правно правленою країною. Всякий самосуд, говорили вони, підриває довіря до уряду й держави в тих, що падуть жертвою самосуду, з одного боку, та серед тої частини громадянства, що допускається самосуду, з другого боку. Всякий самосуд се великий крок до всякого безправства, до звичайної анархії, серед котрої кождий може брати собі право в свої руки та робити собі таку справедливість, на яку його стати.

Завдяки сій пропаганді число самосудів проти Муринів поменчилося так поважно, що вже була надія, що їх з часом зовсім не буде. Послідними часами на місце самосудів над Муринами стали проявлятися часті випадки самосудів проти білих юнійних агітаторів, так немовби на підтвердження аргументу здорової частини громадянства, що раз розбуджені анархістичні інстинкти проявляться, коли не в одному напрямку, то в другому. З сим новим проявом американське громадянство дасть певно собі скорше раду, як з лінчами Муринів. У послідному році сих самосудів Муринів було всего кілька.

Недавно, серед сеї агітації проти самосудів, розходиться вістка, що в Болтимор два Мурини допустилися огидного знасилування білих жінок. Мурини відразу зрозуміли, що сього рода подія підорве ті поступи протилінчової пропаганди, які вона вже поробила. Щож вони роблять? На зборах ріжних муринських організацій ухвалено резолюції, в яких недвозначними словами осуджено тих Муринів, що допускаються злочинів та похвалюється всякі законні заходи до здушення подібних злочинів у будучині. Коли Мурини борються проти безправства білої товпи, то вони не повинні нічим товпу доводити до бішености.

Болтиморські газети підносять, що резолюції муринських товариств зробили для здушення лінчів більше, як довголітна агітація проти самосудів.

Я. Дуб.

МОСКОВСЬКИЙ ТЕРОР НА УКРАЇНІ

Завзята та уперта збройна боротьба української нації за власну державність протягом 1917—1919 р. приневолила Росію принаймні формально визнати „незалежність" совітської України. Тому саме згодом прийшло до створення Союзу Совітських Републик, до складу якого належить нині окрім Російської Федеративної Републики ще Закавкаська Федеративна Република та Україна, Білорусь, Узбекістан, Туркменістан і Таджикістан. Себто Україна та инші совітські незалежні републики лише шляхом упертої боротьби добилися собі особливого становища, а не залишилися автономними републиками Російської Федерація, як то проектувалося Москвою в 1917—1918 р. Проте з часом під ріжними притоками Росія фактично підпорядкувала собі всі ці „незалежні" совітські републики і фактично нині важко сказати, яка є ріжниця поміж Совітською Українською Републикою та, наприклад, Совітською Татарською Републикою. Адже український совітський уряд є лише виконавцем московської політики на Україні так само, як татарський чи башкирський або киргізький. Далі компартія України є такоюж краєвою організацією, як сибірська, уральська, або північно кавказька. Мало того, такі краєві партійні організації, як ленінградська та московська, користуються значно більшими правами та впливом, ніж українська компартія.

І справді зпоміж усіх комісаріятів Совітської України нині лише комісаріят освіти, суду та здоровля уважаються незалежними, а решта або союзними (закордонні справи, шляхи та почта, армія та фльота, зовнішній торг) або обєднаними (фінанси, праця, Вища Рада народнього господарства, внутрішний торг, хліборобство. Державне Політичне Управління, внутрішні справи, соціяльне забезпечення, робітничо-селянська інспекція, Державне Статистичне Управління). Нема сумніву, що з часом і решта комісаріятів будуть обєднані, бо Росія цього домагається, а крім того фактично українські комісаріяти суду та здоровля й инші цілком залежать від Москви. Так само український комісаріят освіти, навіть під керуванням такого „правовірного" большевика як Скрипник, викликає все більше невдоволення в московських колах, які чекають лише нагоди, щоб прибрати до своїх рук і справу освіти. Адже якраз нині під притокою переведення в життя колективізацій селянських господарств було створено обєднаний комісаріят земельних справ, а згодом під якою иншою притокою Москва обєднає й решту комісаріятів.

Звичайно українські патріоти, яким доводиться обстоювати інтереси української нації під жахливим ріжімом московського панування, не мають ніяких ілюзій. Вони знають і розуміють, що Українська Совітська Република є лише фікцією, що таким робом Москва сподівається легче обдурити українські народні маси, начебто це вони мають владу в своїх руках та немовби існує вже українська держава. Так само на Совітській Україні всім ясно, що шляхом своєї українофільської політики (українізація тощо) Москва намагається знесилити український національно-визвольний рух та викликати враження, що начебто вона не провадить на Україні кольоніяльної політики. Кілька років тому певна частина українських діячів (переважно соціялістів) була повірила цим московським вигадкам та стала на шлях примирення з совітською владою (частина з них навіть пристала до комуністів). Навпаки, більшість українських патріотів, знаючи, з ким доводиться мати діло, ухилилася від всяких політичних заяв, а фактично почала працювати для будуччини української нації. Завдяки цій праці большевицька українізація та всі инші заходи приборкати національно-визвольний рух або приспати творчі сили української нації не дали бажаних наслідків. Навпаки, національний рух в міру можливости використав українофільську політику компартії та спромігся навіть здобути собі ще більший вплив поміж народніми масами. Цей факт нині почав не лише дуже дратувати большевицьких можновладців, а також викликав переляк щодо будуччини пролетарської диктатури на Україні. Тому саме, програвши мирну боротьбу проти українського руху, компартія вирішила посилити терор та розправу проти тих українських діячів, які заєдно продовжували боронити інтереси української нації. З цею метою Д. П. У. шляхом провокації вже нераз намагалося втягнути українських патріотів в якусь антибольшевицьку змову. Так само бувші чекісти вже кілька років стежили за працею українських патріотів у школі, церкві, кооперації тощо. На щастя всі ці провокації та шпигунство не давали дотепер московським агентам ніякої притоки для нового походу проти Українців, бо вся праця відбувалася в межах совітських законів.

І от лише на девятому році свого панування на Україні Москва ще раз показала своє обличчя та робить ще одну спробу шляхом масових арештів, висилки за межі України і навіть розстрілами українських патріотів залякати чи стероризувати решту людности, як також взагалі придушити та знищити український національно-визвольний рух. Що цей новий похід не є випадковим, а навпаки, задуманим та організованим, видно з того, що Д. П. У. арештовує вже протягом трох місяців найвидатніших українських діячів по ріжних містах України (Київ, Харків, Житомир, Полтава, Черкаси, Винниця, Умань, Прилуки, Лубні і т. д.) Скількість увязнених вже перевищає кілька тисяч (з них понад тисячу вислано поза межі України і коло сотні розстріляно). Характерно, що Д. П. У. затримує не лише звичайних українських громадян (між иншим селян і робітників), а також тих українських комуністів, які не годяться з сучасною московською політикою на Україні, гостро її критикують та обурюються терором, скерованим лише проти Українців. Цей факт ясно свідчить про те, як Москва провадить боротьбу проти „російського націоналізму" (Росіян взагалі власно не переслідується за націоналізм).

Цілком зрозуміло, що московські прихвостні, користаючись монополією преси, намагаються виправдати свій терор проти Українців у той спосіб, що, мовляв, увязнені утворили антисовітські нелегальні організації та вступили у звязок з Польщею через польські консуляти чи посольства. Отже виходить, начебто ДПУ затримує, висилає і розстрілює Українців польонофілів. Це дуже стара та випробувана століттями метода у боротьбі окупантів-насильників проти визвольного руху поневоленої нації. Наприклад, саме тепер також великосербські імперіялісти шляхом терору та арештів провадять боротьбу проти Хорватів, бо останні не годяться з режімом сербської диктатури та поневолення. І от сербський уряд чи поліція арештовує та обвинувачує хорватських діячів у тому, що вони звязалися з Мадярщиною або обстоюють відірвання хорватських земель від Сербії шляхом відновлення габсбурської монархії, в якій Хорватія малаб бути окремою державою на рівні з Австрією та Мадярщиною. У дійсности це польонофільство чи мадярофільство Москва та Білгород лише вигадують, щоб таким робом дескридитувати визвольний рух Українців чи Хорватів, а також компромітувати визсачних діячів обох нині ще поневолених націй. Цілком можливо, що з часом Поляки в свою чергу будуть увязнювати певні групи Українців у Галичині або Волині за москвофільство.

Ні, большевицькі вигадки про польонофільство тих українських патріотів, які однаково вороже ставляться як до Москви, так і до Варшави, являються цілком безпідставними. Не поможе большевицьким можновладцям і той факт начебто в Київі викрито польську шпигунську організацію. Адже, як Польща в Совітському Союзі, так і совітська влада в Польщі вже здавна провадять свою шпигунську працю. На щастя українські патріоти не мають ніякого відношення до цього взаімного шпигунства. Характерно, що совітська преса зовсім замовчує той факт, що Д. П. У. перевело масові труси та арешти також поміж Українцями-комуністами. Не вже й вони захоріли на польонофільство? Чому це бувша чека висилає їх за межі України навіть без судової розправи? Чому бувших старшин української армії (з них чимало Українців-Галичан, що лишилися на Україні ще з 1918—1920 р.р.) розстрілюється теж без суду? Ні, Москва свідомо притягає до права лише академиків, професорів, епископів та керовників української церкви (останніх у скількости до 30 душ), письменників, літератів та студентів. Себто доказовий політ. процес має відбутися над українською інтелігенцією! А щож буде з українськими селянами та робітниками, яких ще не вислано за межі України? Адже поміж тими втікачами, які щасливо добралися до Фінляндії аж з Соловецького манастиря (Північної Росії) є також чимало українських робітників і селян, а не лише інтелігентів!

Зпочатку московські агенти галасували, що це власно академик Єфремов, епископ Чеховський, літерат Ніковський, проф. Гермайзе та инші Кияне брали актину участь у „Союзі визволення". Ниніж до права притягнено таких академиків: Кримського, Холодного, Жарка та кілька десятків харківських професорів, письменників і т. д. Себто Москва віддала під суд найкращих представників української науки, літератури, церкви та культурної творчости взагалі. І не тому, що вони організували будьяку змову, а лише через те, що в міру своїх сил боронили інтереси української нації. Бо ці люде своєю упертою працею на ниві української національної культури унеможливлювали московським агентам прибрати Україну в свої руки, не знажаючи ні на большевицьку українізацію, ні на розвиток „пролетарської" культури на українській мові. Ні, українська національна культурна творчість мала силу та спроможність перемагати большевицькі заходи та спроби навіть в умовах жахливого режіму диктатури, бо саме увязнені українські діячі справді з геройчним завзяттям захищали інтереси української нації. Тому саме також українська молодь завдяки своїй організації, яка існує ще з 1917 р., мала можливість успішно поборювати розкладову працю комсомолу України, в якому переважаючу більшість складають Москалі та Жиди.

Себто справа полягає зовсім не в польонофільстві „Союза визволення України" (між ни

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(За грудень 1929).

I. ПРИХІД:

З перенесення з попередного місяця		$ 108.23
Прихід у грудні, 1929		4,530.62
Разом		$4,638.85

II. РОЗХІД:

а) Висилка до краю:		
1) Інваліди ($2,000 Дім Укр. Інвалідів, а $800 на допомогу інвалідам), разом	$2,800.00	
2) Бойова акція	900.00	
3) Рідна Школа	225.00	
4) Політичні вязні	200.00	
5) Лемківщина (Народ. Дім в Сяноку)	75.00	
6) Кооператива „Віра" в Куйданові	60.00	
7) Студенти в Подєбрадах	50.00	
8) Письменики	50.00	
9) Товариство „Просвіта" у Львові	50.00	
10) Т-во „Січ" у Відні	25.00	
11) Кошти пересилки і листів	46.25	$4,481.25
б) Кошти вдержання канцелярії		30.00
в) Почтова скринка		4.00
г) Пренумерата журналу для „Просвіти" у Львові		4.00
д) Нові канцелярійні книги		3.45
е) Кошти дороги		10.00
Разом		$4,532.70

III. ЗІСТАВЛЕННЄ:

Прихід у грудні, 1929	$4,638.85
Розхід	4,532.70
Остає в касі Обєднання з кінцем грудня, 1929	$ 106.15

Обєднанне Укр. Організацій в Америці.

В. Будзиновський.

ЗАВІЩАННЄ.

Оповідання.

(5)

— Як доконче хочете, то принесу. У мене добрі огірки.

— Як ласка, то ще троха квашеної, але не спареної капусти. До неї троха цибулі, троха перцю, троха цукру і пару крапель оцту.

Вдова побігла до своєї хати і по хвили вернула з мискою. В мисці була капуста і пару квашених огірків. Подала йому до ліжка. Він їв, вона балакала. Їв і їв, та подаючи їй порожні миски, лише з кісточками курки, сказав:

— Спасибі вам, сусідко. На той світ не піду голодний.

— Нівроку! — сусідка сказала, дивлячися на порожні миски. — Кілько ви зїдаєте тоді, коли ви здорові?

— Кілько влізеться. Тепер мені треба би висповідатися. Не післалиб ви кого по єгомостя?

— Я сама побіжу.

Коли вдова вертала зі священиком, приставали до них инші люде, бо кождий хотів знати, коли богатий крамар умре. До хати Синюка увійшов священик сам, инші лишилися на вулици. Дивувалися, що сповідь Синюка така довга. Один замітив:

— Мабуть висповідавши, єгомость балакає з ним з вдячности, що записав на Боже. А може вже вмер і єгомость моляться, щоби відробити дзвін тай іконостас?

Нерешті священик вийшов і каже:

— Я не висповідав його. Запізно позвав мене.

— Вмер? — всі спитали хором.

— Ще не вмер, але без тями лежить в передсмертних паморокax. Неначе спить. Зразу я гадав, що спить. Говорю до нього, кладу руку на чоло сіпаю за рукав, а він далі спить. З того сну він мабуть вже не пробудиться. Як пробудиться, дайте мені знати.

Священик відійшов, люде ввалилися у хату. Синюк справді лежав з заплющеними очима. Одна баба взяла його за рамя і затрусила ним. Він далі спав.

— Ого! — баба сказала — Так якби вже по нім... Може би його вже тепер покласти на лавці?

— Та нащо?! — крикнула вдова.

— Ми вже тепер моглиби подивитися до сінника, чи там є гроші.

— В сіннику буде порпати війт і війт возьме гроші до каси.

Баба нічого не сказала, але подумала собі:

— Ага! То ти хочеш бути сама тут тоді, коли він вмре. Сирітські гроші пропадуть.

Так думав неодин. Вдова вгадувала, що люде думають. Перехрестилася, вишептала отченаш за душу, що вже збиралася вийти з тіла, і вигнала людей на вулицю, кажучи, що хату замикає і ключ несе до війта. Не всі вірили, що так справді зробить, отже пішли з нею аж до війта. Побачивши, що ключ таки передала, розійшлися.

Коли смерклося, війт взяв одного асесора і з ним пішов до Синюка. Увійшовши в хату, війт спитав:

— Не чуєте ви, що тут хтось курив?

— Не чую нічого. То хіба ще лишилося по тих, що тут були зполудня і курили.

— Колиж бо воно свіже, неначеби хтось що лиш курив.

Війт запалив сірника і оба приступили до ліжка. Якби війт був не ступив на цигаретовий огарок, бувби побачив, що він ще куриться. Синюк лежав неподвижно, з очима заплющеними. Війт гукнув:

— Куме, вставайте, бо гості прийшли!

Синюк далі лежав, неначе у твердім сні. Коли сірник згас, війт сказав:

— Як прийдемо сюди завтра рано, то він вже буде цілком зимний. Ходім!

Відійшли, беручи ключ з собою. На другий день знов прийшли. Сусідка вдовиця побачила крізь вікно, що вони йдуть, отже й собі прибігла. Увійшли в хату і всі трое перехрестилися. Гадали, що прийшли до мерця, а тут Синюк сидить на ліжку і курить папіроску. Війт аж крикнув:

— Свят, свят! А то що за чудо сталося? То хіба якийсь дурний той доктор був, коли казав, що вам нічого не поможе.

— Синюк усміхнувся і каже:

— Цілком дурний той доктор не є. Він не так сказав. Він сказав, що медицини для мене нема в аптиці. Не сказав, що нема у моєї сусідки.

Сусідка витріщила очи і здивована спитала:

— Якаж у мене медицина? Я вам ніякої медицини не давала.

Синюк знов усміхнувся і каже:

— А росіл, а курка, а огірки, а капуста! Я ще як їв, то чув, що мені ліпше робиться. До того прийшов ще покріпний сон, і, ось бачите, який я.

— Іти по священика, чи ні?

— Гадаю, що не треба. Правда, ніхто не знає, отже й я не знаю що з чоловіком буде завтра, за годину, за хвилинку. Але, міркую, кума костомаха ще не стоїть над моїм карком з косою. Мені вже ліпше, лише що сили не чую, щоби встати. Але то може з голоду. Я вчера вснув без вечері, нині ще не снідав. Як би ви, сусідко, схотіли ще нині вигодити мені? Завтра, міркую, знов сам буду варити.

— А що вам принести?

— Не богато, бо ще не здужаю їсти і не хочу переладовувати шлунка. Що найбільше кварту молока, бо більше не випю. До того хліба. Не цілий бохонець, лище половину, бо більше не зїм.

Вдовиця побігла по молоко і хліб. Війт з асесором пішли на приходство з сумною вістю до пароха, що дзвона не буде, бо, на жаль, крамар подужав.

На другий день Синюк вже сидів перед хатою і грівся до сонця. Казав, що йому се добре робить і чує, як вертає його давна сила. Був торговий день. Люде їхали, або йшли до міста на торг. Кождий бачив його і дивувався, що він з такої тяжкої недуги так скоро вийшов. Очевидно, що також по цілому місті рознесли вість про недугу крамаря, про його завіщаннє та про те, яку шкоду зробив громаді тим, що не вмер і вмирати не думає. Коли вчув се Дудьо, зараз побіг до нотаревого писаря спитати, чи то правда, що люде кажуть про завіщаннє Синюка. Довідався, що правда.

Синюк ще пару днів сидів дома, або перед хатою, грівся до сонця. Люде приходили до крамниці, але що була порожна, він потішав їх, що як лиш набере сили, то зараз поїде до міста і привезе потрібний крам. Відпочивав ще два дни і справді поїхав. Фіру і коні наймив. Ще взяв з собою хлопця, сина великого бідака, щоби на торговици пильнував воза і коний. Ледви опинився на торговици і став думати, куди би тепер йому звернутися, до котрого жида, приступив до нього якийсь панок і весело крикнув:

— Чи то не пан Синюк з Клобуків? Таки так. З виджения знаю вас, Знаю дещо й про вас. Ви вже завіщаннє списали. Про се сказав мені сам нотар. Оноді люде на торзі розказували, що ви якимсь чудом вихопилися з кощавих рук смерти. Нині ви мабуть приїхали дати мені щось заробити. Дуже прошу, Поступіть до мене.

(Конець буде)

шим такої нелегальної організації взагалі не було, а бувші чекісти її вигадали та шляхом терору примушують увязнених визнати істновання цеї організації) чи „Спілки української молоді" (ця остання існує вже понад 10 років, що було відомо й Д. П. У. здавна), яка ніколи не займалася політикою а переважно національним усвідомленням студентської молоді. Ні, Москва має намір шляхом цього нового погрому знищити провідні кола української нації взагалі, о скільки вони стоять на сторожі інтересів нашої нації та не бажають миритися з її поневоленням під московським чоботом. Тому саме Д. П. У. яке складається з Поляків, Жидів та Росіян, переслідує також тих українських комуністів, які не стали московськими прихвостнями. Щож. хіба це в перше? Адже царська Росія протягом XVIII—XIX ст. робила так само. Бо хіба не нагадує цей процес проти Єфремова, Чеховського та инших наших патріотів тої розправи, яка відбулася в 1848 р. проти Т. Шевченка, П. Куліша, М. Костомарова та решти членів так званого „Кирило-Методіївського Братства"?

Характерно, що всі Росіяне (навіть комуністи) роблять нині заходи використати це переслідування українізації, бо мовляв, вона лише сприяє розвиткові сепаратизму. Знову російська еміграція, яка завжди так галасує про большевицький терор, цим разом мовчить та тішиться переслідуванням Українців. Не дивно, бо нищення сили української нації є в інтересах усіх російських імперіялістів. Навпаки, ми з огидою та призирством констатуємо, що деякі групи Українців не лише не протестують проти московського терору на Совітській Україні, а навіть намагаються виправдати нову спробу Москви знищити український визвольний рух. Ставши самі московськими аґентами, ці людці охоче вірять большевицьким брехням й уважають усіх увязнених у свою чергу польськими аґентами. Мабуть на думку цих московських запроданців всі Українці, які поборюють московський імперіялізм, являються тільки польонофілами. Вони у своїй нікчемности навіть не можуть собі уявити, що більшість українських патріотів рішуче поборює і москвофільство і польонофільство.

Отже нинішні москвофіли, звикши плазувати перед будьякою силою, справді взяли собі першенство у справі національної безличности та безчестя. Ці запроданці та прихвостні Москви забувають, що в історії визвольної боротьби імена жертв московського терору будуть записані золотими буквами, що велика українська нація на протязі свого істновання пережила ще тяжчу неволю, що вже не за горами той слушний час, коли вона здобуде собі волю. Величезна більшість української нації з належним розумінням та гідністю поставилася до нової спроби Москви паралїжувати український національно-визвольний рух. Тому ми певні, що цей московський терор навіть прискорить час визволення нашої нації.

Адвокат боронив злодія так добре, що його увільнили від вини і кари. Коли злодій прийшов до адвоката заплатити йому за оборону, але на столі показав замало, адвокат промовив з докором:

„То се заплата за те, що я вас витягнув з тяжкого кількалітного криміналу? Ви повинні дати мені, бодай четвертину того, що вкрали. Яж боронив вас як рідного сина!"

Злодій вилупив на адвоката баньки і питає:

„То і ваш син такий злодій?"

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В КАНАДІ.

МОЇ ВРАЖІННЯ З КАНАДІЙСЬКИХ ЗІЗДІВ.

Як кождого року, так і сего я поїхав до Вінніпеґу, Канада, де відбулись два українські парляменти (зізди), а то: 1) Зізд скликаний Бурсами та С. У. С. (Союз Українців Самостійників), і 2) Зізд скликаний Народним Домом (Всеукр. Просвітно-Господарський Зізд).

Хочу замітити на самім вступі, що культурно-національна робота в Канаді є в повнім розгарі тепер, та хоч подибуємо сварні тут і там, то це сварні більш ради принципу, а ніж ради спорту. Українці в Канаді стоять досить високо культурно, як рівнож і національно свідомі. Навіть малі діти говорять зі собою по українськи на вулицях, а школярі з публичних шкіл пишуть красні листи по українськи. По університетах маємо до 50 студентів, і вище, котрі беруть ріжні факультети. Що буде за 10 літ, можна лише додуматися!

Відомо всім, що в Канаді є три великі українські бурси, де виховується патріотичну українську інтеліґенцію. Дві бурси вже виплачені (в Едмонтоні та Саскатуні) і представляють тепер поверх 20 тисяч долярів майна, але культурне майно для нас треба числити в міліони.

Цього року — Зізд 13-ий з ряду — приніс нам веселу новину великої вартости для нас, а іменно: пан І. Семенюк з Радвей Сентер, Альберта, піддав думку до створення міліонового фонду на поширення української культури. Ся думка поширилась по Канаді та зробила миле вражіння. До неї долучилися пани Ю. Стечишин і Лазарович, та поширили її. Тепер цей плян виглядає так: **Мусимо зібрати Міліоновий Фонд.** До сего нам треба 1000 людей по 1000 долярів, але щоби не впадало тяжко на тих, що підпишуться на сей фонд, то підписаних 1000 людей буде виплачувати свою тисячу 10 літ по 100 долярів на рік. Як ще й се буде забогато для когось, тоді возьметься по двох на тисячку, або чотирох, однак тисяча долярів все остає яко один unit (голос). Сим міліоновим фондом буде заряджати спеціяльно вибраний до сего комітет. Гроші будуть вложені в державну позичку, а з процентів (від міліона) будеться продовжувати українська культурна робота. Така культурна робота розпадається на пять точок:

1) Всі три українські бурси переміниться на державні колеґії, які будуть мати право давати степені (degree) наукові як B. Sc., B. A., чи M. A., а притім українську мову буде вчитися там як примусовий предмет.

2) Видання англійсько-українського словника.

3) Видання української граматики з англійськими поясненнями для студентів.

4) Подбати про заведення української мови в англійських університетах та за приготовлення підручників.

5) Більші суми слати на конечні потреби Рідного Краю.

Як зайде потреба, то допоможеться з сего фонду докінчити Український Православний Собор у Вінніпеґу в українському стилю архітектури.

На цім зізді виголошено богато промов. До тих, що пікл/уються українським життямбуттям в Канаді, належать: пп. Арсенич, М. Стечишин, В. Свистун, Гуменюк Мих. Стечишин, посол Бачинський, о. мітрат Савчук, Ю. Стечишин, Лазарович, о. Слюзар, Буряник, домініяльний посол Лучкович і шкільний інспектор Гаврилюк.

Бесідники обговорювали теми такого змісту:

1) Орґанізація Народних Домів.

2) Політика С. У. С. (Союз Укр. Самостійників).

3) Рідна Школа в Канаді.

4) Кооперація всіх Українців в Канаді.

5) Запобігання асиміляції Українців.

6) Колеґії та українська мова в них.

7) Міліоновий фонд.

Програма І. Всеукр. Просвітно-Господарчого Зізду була обширна, але я спинюсь лише на деяких точках та загально возьму саму есенцію цілого зізду.

Зізд випав дуже величаво при великім числі делеґатів, гостей та однодумців Народного Дому. Обговорювалися тут справи великої ваги для Українців у Канаді. Наведу декотрі промови.

Пан К. С. Продан виголосив відчит про **Стан Господарства Укр. Фармерів в Канаді.** Вказав, де потрібно поліпшення у фармерстві, та чому наші фармері не отримують найвищих цін за своє збіжє.

Пан Т. Боднар рівнож виголосив цікавий відчит, в котрім навів дві дуже, а дуже важні точки, а то: 1) Впливати на нашу молодь, щоби вона не покидала фарми й старих родичів та йшла до міста на заробітки і там нищилася. В тойсамий час батьки мусять наймати когось иншого до роботи на фармі, а як бідні, то на старість не мають навіть при кім вмерти, бо діти забралися до міста. Відчит тронув глибоко кождого читача.

2) Пан Боднар пропонує, щоб утворити комітет при Народнім Домі, щоби перечитав всі наші песи та викинув ті місця, де пиянство знаходиться, бо такі песи дають злий примір нашій дітворі.

Пан Польовий виголосив відчит про пшеницю та її ринок. Видно, що він є майстром свого звання, бо цитував з памяти цифри в міліонах бушлів пшениці з котробудь року (за послідних 25 років) в котрімбудь порті світа.

Пан Савула (адвокат) подав короткий історичний розвій робітничих орґанізацій як рівнож розвій професійних кляс.

Пан Данильченко відчитав доповідь про фінанси та як обертати грішми, щоби гроші зробити. Відчит був дуже інтересний.

А найважніший відчит виголосив Mr. F. I. Freet (голов. управитель Кольонізації Національних Канадійських Залізниць) по англійськи. Пан Фріт привітав Українців від імени організації, яку він заступає, та сказав, що Канада нас дуже любить, бо ми є роботящий нарід. Одно мусять Українці памятати, що ми, Канада, не хотілиб того, щоби тут в нас будувалась якась **Small Poland,** або **Small Germany** (не сказав Small Ukraina, але думав про се, бо чому навів инші краї?!); ми хочемо, щоби всі народи **зливались в одну велику канадійську націю** (це його дійсні слова) в злуці з Англією.

По його відчиті поміж иншими питаннями я запитав цього високого урядника, чи правдою є це, що Канада припинила іміґрацію, а передовсім українську іміґрацію, яко непожадану? Цей урядник відповів таке: „На ваше питання відповім **так, і, не так!** Припинення відноситься лише до самітних (single), а не для фамілій, що хотять осістися на фармах. Знов що тичиться „пожаданих" і „непожаданих", то сих термінів вже більше не уживається. Тепер ми поділили Европу на Західну і Середну Европу, отож Українці підпадають під клясу „Середної Европи".

Обговорено докладно справу згуртовання всіх народних домів в одну велику організацію з централею у Вінніпеґу, та принято всякі потрібні ухвали щодо цього.

На честь учасників зізду було відіграно оперету „Барон Циганів" під управою проф. Е. Турули, а по концерті послідного вечера запрошено гостей до Народного Дому на спільну вечеру. Вечера (укр. страви) випала гарно при привітах, промовах, співах, монольоґах.

Коли програми й пляни наміченої роботи Канадійців у Канаді здійсняться, то тамошні наші брати доконають великого національного діла.

Д-р Скегар,
Шикаго, Ілл.

Наївна.

Дівчина: Мамо, коли я родилася?

Мати: 27. січня.

Дівчина: А то цікаве! Докладно на мої уродини!

—o—

Один молодець прийшов до священика дуже блідий і заявив, що він бачив духа.

— Де і коли? — спитав священик.

— Минулої ночі, — відповів молодець. — Переходячи попри церкву, я бачив дуже добре під стіною.

— Як же той дух виглядав? — спитав знову священик.

— Він мав вигляд осла, — каже молодець.

— Йди до дому і мовчи, — каже йому священик. — Ти, чоловіче, зовсім недотепний і настрашився своєї власної тіни.

—o—

Цікавий.

— Що се за товстезну книжку читаєш?

— А це тато подарував мамі на ялинку.

— Так? А який заголовок?

— „Проблеми виховання в теперішній добі".

— Навіщож тобі сушити собі голову над проблемами виховання? Що це тебе обходить.

— Я хочу довідатись, чи мене добре виховали.

—o—

Більше щастя.

— Я найщасливіша в світі, беру собі за чоловіка того, кого я сама хотіла!

— Це ще нічого в порівнанні з радістю — мати чоловіка, якого хотіла инша!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ШИКАГО, ІЛЛ.

З Листопадового Свята на рідний край.

В неділю, 24 листопада, Рідна Школа в Ґейдж Парку відсвяткувала урочисто проголошення української держави 1. листопада 1918 року. Свято Листопадове уладжується на це, щоби піти рідному краєви на поміч в визвольних змаганнях з ворогом та скріпити дальше себе на дусі. Дохід, який прийшов, посилаємо через Обеднанне.

Жертви зложили: П. Жовнірчак і В. Ковалик по 5 дол.; М. Гуміняк, М. Гірняк і Ст. Юрчак по 3 дол.; А. Партика, Т. Ґрецко, Д. Ґіжовський, П. Щербатий, Д. Шумовський і В. Саґан по 2 дол.; І. Тарандій П. Ґеньорський, В. Цимбаліст, Й. Стефанів, М. Гриншин, В. В. Савчин Й. Сарафинович, К. Пирович, І. Осідач, Оля Ментус, Варвара Кіт, Т. Пелех, Марія Шумовська, І. Лесько, Дм. Островський, І. Миленький, М. Маґдзяк, І. Побуцький, Д. Ханасик, Д. Гарасим, С. Мусійчук, К. Перхач і Ю. Кріль по 1 дол.; І. Ленартович 60 цнт.; М. Ментус, Я. Менчинський і Й. Смук по 50 цнт.; Н. Н. 25 цнт.; дрібними датками $2.87. Разом $59.22. Рідна Школа доклала $5.78. Всього $65.00. Розділено й заслано до краю через Обеднаннє, а то: на інвалідів $40.00 і У. В. О. $25.00.

Василь Саґан.

ДАРЕМНИЙ ТРУД.

Від двох місяців виходить у Львові ґазетка, що називається „Селянин", „тижневик господарсько-політичний табору маршалка Пілсудского". Так і написано. Видає цю „ґазету" львівська санація (одинка) собі на славу, а потребуючим паперу на пожиток. Є це в простій лінії наслідник „Рідного Краю" і „Селянського Прапора". Слід ствердити повну дегенерацію цеї породи. Внук „Рідного Краю" дідичьно обтяжений ріжними хоробами. Від сухіт починаючи, на клептоманії кінчаючи. Про політичне обличча тої „ґазети" писати зайво. Самі можете собі уявити, скільки брехні і лайки у ній міститься.

Але характеристичний є один момент. Судячи з мови, якою ця „ґазета" писана — її редаґують здається Поляки. Бо навіть малограмотний Українець писавби краще, як „Селянин". Для ілюстрації наведемо напр.: „Греція матиме нового президента". Це має означати, що Греція буде мати нового президента. Сикавка називається в „Селянині" „сікавка" і т. д.

Перші числа редаґували редактори „Селянина" в доволі легкий спосіб. Всі господарські справи живцем крали з Народної Справи і календаря „Золотий Колос", за що редакція Народної Справи заскаржила „Селянина" до суду. Для ілюстрації „здібностей" редакторів „Селянина" наведемо такий факт. Недавно в „Новім Часі" була новинка, що о. А. Лучаковський переслав нам гриба, найденого в грудні. Цю новинку находимо в дослівно такому самому змісті й у „Селянині". Чорне на білому стоїть там написано, що о. Лучаковський надіслав до нашої редакції „гриба"...

При таких нікчемних прийомах можуть декого посудити, що він держить контакт з „Селянином". Тому власне пояснюємо, яким чином імена чесних людей дісталися на сторінки „Селянина".

Позатим „Селянин" зовсім не страшний. Даремний труд „санаторів". Поза уживанням паперу в відповідних цілях, „Селянин" ніякої користи їм не принесе. („Новий Час").

ВІДОЗВА

до заморських братів і сестер зі села Піддубець, повіт Рава Руська.

Високоповажані Земляки, дорогі Браття і Сестри!

Вже вдруге відзиваємося до Вас з горячою просьбою й зазивом допомогти Вашим і нашим товариствам, а саме: читальні „Просвіта", Кооперативі й товаристві „Луг". Названі товариства засновані щойно по Великій Війні, бо читальня відновлена в 1921 р., кооператива заложена в 1922 р., яка обєднує нині 200 членів, місцевих громадян, Ваших братів, сестер і родичів, а вже в 1925 р. зорганізовано товариство „Луг".

Всі три товариства містяться в своїм-не своїм громадськім домі й розвивалися мимо перепон зі сторони наших ворогів, котрим наче сіллю в оці лежить наше добро, наш розвій-добробут, бо наше село йшло передом між усіми сусідніми селами й стало гордістю нашої околиці. Читальня „Просвіти" з представлень і членських вкладок зібрала 50 дол. і надзвичайну гарну бібліотеку, зложену з 500 книжок, що просвічують наш ум до кращого завтра. Кооператива розвивається як одна з перших в цілій Угнівщині, а Товариство „Луг", що істнує щойно чотири роки, має рівнож 20 дол.

Отже бачите, дорогі Браття й Сестри, що ми тут організуємося до своїх товариств та інституцій, бо прийшли до переконання, що лише в цей спосіб можемо організуватися й прийти до такого голосу, як инші народи світа, та хочемо стануть господарями на своїй відвічній землі. Та наш розвій, наші організації не подобаються тим, котрі з покон віку нас ссали й жили нашими найліпшими соками, не дивлячись, що ми самі пропадаємо. Вони зрозуміли, що через освіту у кооперацію нарід зростає в силу й значіння, та прийде час, коли він стрясе зі своїх плечей всіх неробів і пявок нашого народу.

Чи маємо Вам казати, хто є нашими пявками? Ми знаємо, що ви добре те знаєте. Хто розпинав та руйнував наших батьків? Ви добре знаєте, хто фабрикував, а хто продавав оковиту-алькоголь, ту отрую нашого моску, тіла й душі. Хоч часи змінились, та вони не змінилися. Вони тремтять за нас, щоби ми не скинули їх з наших плечей та дорібок наших рук не полишили нашим дітям.

Тими днями староство питалося письменно уряду громадського, на якій підставі згадані товариства містяться в громадськім домі. Ми знаємо, що такий запит значить. Мусимо сподіватись, що в короткім часі староство прикаже громадському урядови, щоби нас викинути на вулицю. Що нині скаже староство й виділ повітовий, то уряд громадський мусить зробити. Вже не в однім селі викинули наші товариства на вулицю. Викинуть і нас і то скоро.

Але чи викинулиби вони нас, колиб и мали свій дім — свою хату? Ні! Того вже не вдалосьби їм зробити, бо „в своїй хаті своя правда і сила і воля".

Та щоби ми з вулиці мали де перенестися, ми постановили купити коршму, що стоїть напроти церкви, а побіч школи. В той спосіб ми стряслиби зі свого тіла одну жидівську-лихварську пявку, а з другої сторони всі наші товариства перенеслисьби до того дому й помістилибися в нім. В тій коршмі булоб місце й для молочарні, що міститься тепер в приватній хаті, й для недавно основаної української каси Райфайзена.

Та хоч ціна цієї коршми дуже висока, то ми не опускаємо рук. Хто знає, чи не моглиб ми її купити за ті фонди, що маємо. Але Ви зрозумійте добре, дорогі Браття й Сестри, що всього майна, яке посідають наші товариства, ми не можемо вложити в купно коршми. Що сказалиб розумні люде, коли корабель, який має їхати морем, виладував би зі свого покладу паливо-уголь? Що сказалиб Ви, дорогі Браття й Сестри, колиб господар, що має поле, продав плуг і потягову силу — коні чи воли? Ми гадаємо, що ви назвалиби це безумством, бо таким воно булоб. Чи можемо ми увесь наш дорібок вложити в дім, коли не маємо жадного гроша, котрийби наче то паливо-уголь, гнав корабель по широкому морю? Ні! і ще раз ні! Тому звертаємося до Вас, дорогі Браття й Сестри та Земляки. Поможіть нам купити цю коршму, той символ нашого поробощення й темноти. Жертвуйте самі й збирайте між своїми знайомими датки та жертви на ту велику й благородну ціль для добра Ваших родин і всего українського народа. Нехай не забракне ні одного з вас у списі тих, що причинилися до купна дому й скинули лихварську пявку з плечей Ваших односельчан. Не зволікайте, бо два рази дає той, хто зараз дає. В історії рідного села Ви будете записані золотими буквами, а наше село не буде встидатися перед другими, що були в такій біді, але при добрій волі вже вийшли з неї і нині гордяться великими, гарними власними домами. Не забувайте що кождий нарід є ковалем своєї долі.

Пересилаємо щирий привіт і поздоровлення Вам і Вашим рідним, желаємо Вам всего найкращого.

Піддубці, листопад 1929.

За „Сільського Господаря"

Теодор Макух, предс.; **Е. Панас** кас.

За тов. „Самопоміч": **Т. Макух,** предс.; **Я. Гнатейко,** книговод.

За тов. читальні „Просвіта": **Е. Папас,** голова; **Я. Гнатейко,** член контр. ком.

За тов. „Луг": **Микита Панас, Я. Гнатейко.**

Від Комітету.

Подаючи повисшу відозву, повідомляємо наших земляків, що ми завязали комітет для допомоги рідному селу. Отож в імени наших земляків, комітет просить всіх односельчан зі села Піддубець, щоби подали матеріяльну поміч нашим братам. Кличемо до помочи всіх земляків, що знаходяться тут у Злучених Державах та в Канаді. Таксамо наш комітет просить земляків зі всіх сусідних сіл, рівнож подати матеріяльну поміч для закупна Народного Дому в селі Піддубцях. Таксамо, хто з односельчан хотівби випозичити гроші на купно цього дому, то прошу за поясненнями писати до:

Jacob Shchyhol,
175 E. 2nd St., New York, N. Y.

Хто має щиру волю помогти матеріяльно, то нехай посилає впрост до Піддубець, або на руки котрогонебудь комітетового.

Адреса до краю: "Silskyj Hospodar", selo Piddubci, poczta Uhniw, powit Rawa Ruska, Galicia.

Петро Журавецький,
207 York St., Jersey City, N. J.

Гарасим Мисак,
331 Alpine St.,
Perth Amboy, N. J.

Судця: Тепер прочитаю спис ваших дотеперішніх проступків.

Обвинувачений: Пане судця, чи не міг би я на той час сісти? Так довго не зможу стояти.

—o—

Питають рекрута:
— Читати вмієш?
— Ніколи не пробував. Може вмію...

—o—

В суді.

— Назвав мене дурнем, ослом, баранячою головою; можу присягнути, що це все правда.

ARCHIPENKO'S EXHIBITION IN DETROIT, MICH.

ARCHIPENKO — AN EVENT.

By Florence Davies.

For the moment, the imminence of the holiday festivities seems to overshadow the importance of some events in the art world.

There is, for instance, the exhibition of drawings, sculpture and paintings by the powerful Ukrainian artist, Alexander Archipenko, at the Detroit Society of Arts and Crafts, which merits large head-lines, but which, in the rush of Christmas preparations is of necessity being accepted quite casually by art-loving Detroit.

Fortunately, the exhibition will remain well into January, when this complicency, which is, of course, more apparent than real, may be remedied.

For the coming of an exhibition by Archipenko is in reality a rather thrilling event. Those who have already taken off enough time from their Christmas shopping to see his work which has been charmingly arranged in the second floor gallery of the Arts and Crafts, will bear testimony to the tremendous vitality of his line, to the length and breadth of his powers and to the force and movement and sparkle of the man.

* * *

At the outset it should perhaps be said that Archipenko is undoubtedly in the vanguard of the moderns. But that need not frighten one. True enough, he does amazing things with the human figure, creates beautiful, moving, even strange shapes based on the study of the figure. Some of them seem a little peculiar, it is true. That is, they approach so closely the state of pure abstractions that those people who find it impossible to look at a given form without mentally comparing it with some familiar form, or who, in spite of all discussions and theories about the matter, are practically incapable of considering a pictorial or sculptural form without evaluating it as a reproduction of something else will find themselves rather dismayed at some of Archipenko's creations.

But, barring some of his more or less fantastic conceptions, it seems hard to uderstand why any human being with an instictive feeling for the beauty of a Greek vase, let us say, should not be able to derive pure delight from some of these figures, so beautiful are they in the purity of their line and the sense of vitality which they convey.

"You will see that his scope is tremendous," observes Edmund A. Gurry, secretary of the society and who arranged for exhibition. "It is at once apparent," Mr. Gurry adds, "that his absolute knowledge of the structure of the human figure in all of its attitudes gives him the power to use it as the bases of these decorative studies in a perfectly sound manner.

"In some of his figures you see him with all the strength and volume and power of thought of a Michael Angelo, in others with the spiritual quality, the articulate line, the intense nervous upward reach of an El Greco, while the soundness and beauty of this work leads naturally to some of the more abstract or simplified but even more highly concentrated beauty of his abstractions.

"The secret of his genius," Mr. Gurry adds, "lies in the fact that when he does depart from the realistic or natural, he has the power to express himself soundly; not to create thinly or to fabricate shallow or merely tricky shapes which are strange and different."

The source of this movement and vitality which is so apparent in his sculptured forms, seems to be easily discoverable in his drawings and paintings, some of which have obviously served as preliminary studies for his sculptured forms.

These forms, by the way, are shown in the most exciting media, the highly reflective surface of silver luster, gilt bronze or bronze, or the high finished of a glazed ceramic.

Writing of his work, C. J. Bulliet, of the Chicago Evening Post, says: "He has done in a great way with form what Aubrey Beardsley does in a lesser way with line. . . . It is in his sculptural forms that Archipenko thinks. The intense fire of his marbles and bronzes, increasing rather than diminishing as he proceeds, is all the more remarkable as the expression of an emotional nature guided and directed by one of the keenest, most analytical minds of the modern world."

* * *

Alexander Archipenko is a Ukrainian, born at Kiev, in 1887. "I come of a people who has no art tradition," he says of himself. "My ancestors, the same as the Russians, availed themselves in the past of Byzantine and Oriental influences. I like Byzantine and Oriental art, in fact all that is of genius in every country and of all times, and my real tradition is found everywhere—in the genius of human creation. There is no nationality in my creations. In that respect, I am no more Ukrainian that I am Chinese. I am no one person."

"In 1909, after he had been in Paris for about two years," Mr. Bulliet writes, "Archipenko began to develop with assurance the individuality that was to bring him into sharp attention and to start the turmoil that has not ceased and will not cease as long as his creative, inventive powers remain feverishly active. He began to display with the Independents and in the Salon d'Automne. His work was singled out for caustic comment and stormy controversy."

Archipenko remained in France—in Paris and Nice—until 1919. Then, he made an extensive tour of the different European countries, with his exhibition. In 1923, he came to New York, where he opened a school, on the same order of the ones he had in Paris and Berlin. His intention is to make America his home.

Archipenko displayed constantly in the Independent shows of Paris. But starting in 1912, he exhibited in a big way all over Europe. In 1920 he participated, with much applause, in the International Exposition in Venice. He enjoyed separate exhibitions in almost all the capitals of Europe, and his work has been purchased by twenty-eight continental museums.

Detroit Daily News,
Sunday, Dec. 22, 1929.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 159, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться 26 січня, бо наш мітінг мав відбутися тамтого місяця, але не було місця в нашій галі, то тепер відбудеться 26 сего місяця. Проситься всіх членів прийти на той мітінг, бо будуть важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на 1930 рік і справозданне контр. комісії. Котрий член не буде на тім мітінгу заплатить кару 2 дол. — І. Макута, пр.; С. Петрівський, кас.; М. Камінський, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, повідомляє, що звичайний мітінг товариства відбудесь в неділю, 26 січня, в годині 1.30 попол., в галі парохіяльній при Оклей і Райс ул. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Проситься всіх членів на мітінг прийти, а довгуючих проситься вирівнати свої залеглости. Уряд на 1930 рік є слідуючий: Никита Гурей, предс.; Павло Гошко, заст.; Ів. Черговий, рек. секр.; Василь Гриньків, фін. секр.; Олекса Галаса, касієр. — Никита Гурей, предс.; Василь Гриньків, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЄ ПОСАДИ при гр.-кат. церкві першорядний дякоучитель і дірігент музики, самотний, провадить взірцево школу, представлення як також хор світський і церковний. Зголошення слати до: 14-7

Н. Н. c/o SVOBODA,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПАРОХІЯ Церкви св. О. Николая в Ст. Клейр, Па., пошукує дякоучителя. Інтересовані мусять бути тверезі і зі знанием провадити хор і школу діточу вечерами. Платня після угоди. Парохія есть до обняття від 1-го лютого. Інтересовані дякоучителі можуть голоситись особисто або листовно на адресу: **Теодор Салик, 220 N. Nicholas St., St. Clair, Pa.** 15-6

ПОШУКУЮ своїх братів: Филипа, Николу і Андрія Рутовича з повіту Скалат, Галичина. В 1919 р. були в Ню Йорку. Лежу в шпитали хора на сухоти. Родина мене відреклася і не маю від нікого помочи. 16-8

ФРАНЦІШКА САРАФИН,
General Hospital, Winnipeg, Man.

ВДОВЕЦЬ пошукує молодої вдови до заряду дому, може бути з одною дитиною, або старша дівчина від 20 до 25 літ. Я маю 8-літного хлопчика. Мусить бути Українка, щоби вміла читати і писати. Голоситись на адресу: 15-6

MICH. USKYN,
140 Main St., Superior, Wis.

ФАРМА до винайму, або прийму старшого чоловіка, щоб наглядав над фармою. Фарма близько Ню Йорку. Голоситись: 14-7

А. ГЛАДІЙ, 1422 Nelson St., Bronx,
або до:
СУРМИ, 103 Ave. A, NEW YORK, N.Y.

ФАРМА 146 акрів в Otsego Co., в стейті Ню Йорк, мусить бути продана до 20 лютого 1930 р. 25 штук худоби, 3 коні, фармерські знаряди, трактор, машина до доєння коров, сіно, серно, знамениті будинки, дім 10 кімнат умебльований. Властителеви померла жінка, мусить продати сейчас. Пишіть: **C. DOUGLAS, Herkimer, N. Y.** 14-7

ГНАТ ПИСАНЧУК

Пошукує за своїм сином **НИКОЛОЮ ПИСАНЧУК,** з повіту Турка, з котрим я останній раз бачився 5 літ тому назад в місті Авбурн. Сину мій, дай про себе знати, або хтоб знав про него, нехай ласкаво напише на адресу: 16-7

HNAT PYSANCHUK,
936 Clinton St., Buffalo, N. Y.

МИ ПРОДАЄМО ЗЕМЛЮ.

Коли ви є властителем порожних пропертів, з уліпшенням або без уліпшення, в Пенсилвенії або Огайо, ми гарантуємо, що їх продамо або виміняємо за проперти, які вам будуть приносити прихід. 16-9

REAL ESTATE EXCHANGE,
28 So. Duquesne Avenue,
DUQUESNE, PENN.

ДОБРА НАГОДА.

Фарма 81 акрів, 1 миля від міста на камінній дорозі, фарма надається під огородовину і так само є досить великий сад 500 пічесових дерев, 400 яблінок, 150 грушок, виноград, 2 акри аспарагус. Земля урожайна, дім 10 кімнат і все уліпшення, в домі вода, огрівач і купальня, 2 великі курники і 3 великі барни, мурований дім для робітника на літо, 2 коні, 1 корова, трактор і вся машинерія до оброблювання землі. Ціна за все $15,000, часть готівкою або заміна за реальність у місті. Таксамо маю на продаж Кол-Ярд (Coal-Yard), продає річно 6,000 тон угля, 5 кортів дерева, до бизнесу є трок, 2 коні, машини до угля і дім до мешкання, також і другі будинки. Ціна за все $30,000 або можна заміняти за дім на дві фамілії, може бути зі штором. Голоситися до: 14-6

L. S. VOZNE,
R. D. 2, Box 68, Finderne, N. J.

DO YOU KNOW WHY --- We're Soaked More for Old Junk Than for Good Stuff? Drawn for this paper By Fisher

